Dinsdag 25 April 1944 · DAGBLAD · 61ste Jaargang No. 4190

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I.
Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Bombardementen.

COMMUNIQUÉ VAN HET MINISTERIE VAN LUCHTVAART.

„In de afgelopen nacht bevonden vliegtuigen van het Bommenwerperscommando zich in zeer grote sterkte boven Duitsland. Karlsruhe en München waren de voornaamste doelen. De eerste rapporten geven te kennen, dat beide aanvallen goed geconcentreerd waren. Verkenningsvliegtuigen, die over München vlogen een uur nadat de hoofdmacht vertrokken was, rapporteerden dat de branden zich toen over een groot gebied hadden uitgebreid. Mosquito's deden een aanval op Dusseldorp. Het spoorwegdepot te Chambly op 32 kilometer ten Noorden van Parijs, werd ook gebombardeerd en er werden mijnen gelegd in de vijandelijke wateren. 30 Onzer vliegtuigen worden vermist" (Londen, (AP) 25.4).

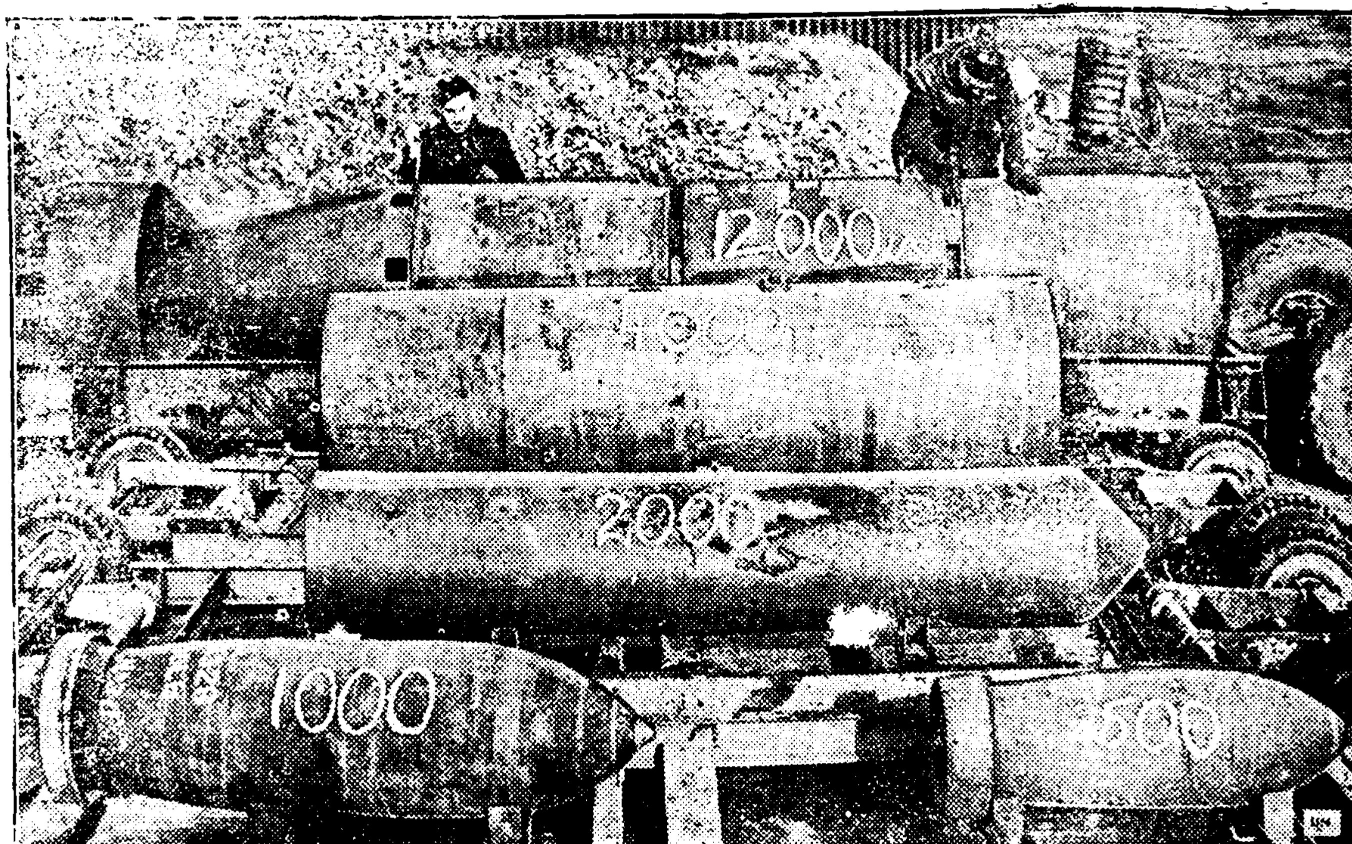
NACHTELIJKE BOMBARDEMENTEN.

Meer dan duizend Britse zware bommenwerpers hebben tijdens de nacht springstoffen geworpen op München en Karlsruhe en hedenmorgen meldde de Duitse radio, dat „krachtige formaties van vijandelijke bommenwerpers" Zuid-West Duitsland" naderden. Alzo ging het reusachtige luchtoffensief zijn elfde dag in. De nachtelijke bommenwerpers van de Raf sloegen toe na de recordaanvallen van Maandag, waar meer dan 3000 bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen uit Groot Britannië en Italië aanvallen deden op fabrieken en vliegvelden in de gebieden van München, Frederikshaven, Boekarest, Ploesti en Beograd.

De luchtvloot, welke Maandag van Engeland uit opereerde, schoot 103 Duitse vliegtuigen neer in luchtgevechten en vernielde nog 49 op de grond, zodat een totaal gevormd werd van 152. De Geallieerde verliezen bedroegen 38 bommenwerpers en 17 gevechtsvliegtuigen (Londen, (AP) 25.4).

BOEKAREST EN PLOESTI AANGEVALLEN.

Uit het Geallieerde Hoofdkwartier te Napels wordt bekend gemaakt, dat Noordamerikaanse bommenwerpers in groten getale Boekarest en Ploesti hebben aangevallen. Een grote formatie Liberators viel de voornaamste rangeerterreinen van Boekarest aan met — wat de vliegers noemden — „belangrijke succes". Grote formaties Vliegende Forten bestookten de rangeerterreinen van Ploesti in de vijfde aanval van de oorlog op dat Roemeense centrum. Andere Vliegende Forten bombardeerden de Ikarus vliegtuigenfabriek te Beograd. De eerste rapporten zeiden, dat een aantal vijandelijke jagers vernield werd door de kanonnen van de bommenwerpers en de escorterende gevechtsvliegtuigen. **Bij twee vroegere aanvallen op Boekarest** was het weer slecht, doch bij deze aanval werden de Liberators begunstigd door heldere luchten boven de rangeerterreinen. Er worden ook goede resultaten gemeld van het bombardement op de Ikarus-fabriek (Napels. (AP) 24.4).

Symbolisch van de toenemende Geallieerde luchtaanvallen op de Europese Vesting is deze rij bommen van 500 tot 12.000 pond. De nieuwe Britse bom van 6 ton (12.000 pond) wordt gereed gemaakt om in een van de reusachtige viermotorige Lancasters te worden gehesen.

COMMUNIQUÉ VAN NAPELS.

„**Te land:** Normale patrouilleactiviteiten vonden plaats aan alle fronten.

In de lucht: Gisteren vielen grote strijdkrachten van zware bommenwerpers de rangeerterreinen van Ploesti en Boekarest met schitterende resultaten aan. De Ikarus-vliegtuigfabriek te Beograd werd ook aangevallen door een kleine strijdmacht van zware bommenwerpers. Middelzware bommenwerpers vervolgden hun aanvallen op spoorwegverbindingen in Midden-Italië. Gevechtsbommenwerpers vielen de scheepvaart nabij Livorno, vliegtuigen op de grond te Canini en het spoorwegverkeer nabij Avezzano alsook de scheepvaart langs de Joegoslavische kust aan. Tijdens de verrichtingen van de dag werden 29 vijandelijke vliegtuigen vernield. 14 Onzer toestellen worden vermist. Boven het gevechtsgebied waren overdag ongeveer **45 vijandelijke vliegtuigen actief.** De Geallieerde luchtmacht in het Middellandse Zeegebied voerde bijna 2000 enkelvluchten uit" (Napels, (AP) 25.4).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Op 24 April vonden er geen belangrijke veranderingen aan het front plaats. Op 23 April werden 16 Duitse tanks ontwricht of vernield. 51 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten en door het afweervuur. In de nacht van 23 op 24 April bombardeerden onze lange afstands vliegtuigen concentraties van Duitse militaire treinen bij het spoorwegknooppunt Lwow. Als gevolg van het bombardement ontstonden vele branden, die vergezeld gingen van ontploffingen. Al onze vliegtuigen keerden naar hun basis terug. Vliegtuigen van de Zwarte Zeevloot hebben slagen toegebracht aan de vijandelijke schepen die de verbinding onderhouden tussen Sebastopol en de Roemeense havens. Directe bomtreffers brachten 7 vijandelijke transportschepen tot zinken, die troepen aan boord hadden welke de Duitsers van Sebastopol poogden te ontruimen. De totale scheepsruimte van de transportschepen welke tot zinken gebracht werden is 16.000 ton. Bovendien werden een snel vijandelijk landingsvaartuig, een torpedo-kotter en drie patrouilleschepen tot zinken gebracht. Verschillende vijandelijke schepen werden ernstig beschadigd" (Moskou, (AP) 24.4).

DE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE.

Louis Probaus seint uit Philadelphia:

De plenaire zitting van de Internationale Arbeidsconferentie begon om 10.45 uur. De Conferentie keurde een Comité ter onderzoeking van de geloofsbrieven goed, welke bestaat uit den Nederlandsen Minister Jan van den Tempel namens de Regeringsgroep, den Noordamerikaan Henry Harriman namens de Werkgevers en Vicente Lombardo Toledano namens de Werknemers. Vervolgens besloot de conferentie om op Maandag en Dinsdag te stemmen over de twee eerste punten op de agenda.

Ook werd de vorming van drie comité's goedgekeurd: het Comité voor Werkverschaffing, het Comité voor de Sociale Veiligheid en het Comité voor...... [naam ontbreekt in het telegram—Red.] Deze Comité's zullen deze onderwerpen nader moeten bestuderen en vervolgens hun aanbevelingen doen, terwijl de plenaire zitting voortgang heeft. De vergadering ging om 13.15 uur uiteen tot 15 uur. Kolonel Pedro Chapa van Mexico's Werkgevers zou dan het woord voeren.

Na de ochtendzitting zeide Lombardo Toledano als commentaar op de afwezigheid van den Afgevaardigde der Argentijnse Werknemers: „Het hinderde niet. Wij bereikten ons doel: een morele sanctie" (Philadelphia, (AP) 24.4).

CANADA — HAITI.

De Zeer Eerwaarde Dr. Philippe Cornellier, O.M.I., Rector van de Universiteit van Ottawa, is te Port au Prince, Haïti, aangekomen om het eredoctoraat in de rechten aan te bieden aan Zijne Excellentie Elie Lescot, President van de Haitiaanse Republiek. Pater Cornellier is per vliegtuig van Miami, Florida, naar Port au Prince gevlogen.

DE INVASIE VAN NIEUW GUINEA.

C. Yates McDaniel seint uit het vooruitgeschoven Hoofdkwartier van Generaal MacArthur:

De Noordamerikaanse en Nederlandse invasietroepen zijn meer opgehouden door de modder en de bergen dan door de gedesorganiseerde Japanse tegenstand. Van twee zijden komen zij af op de drie vliegvelden in het 900 vierkante kilometer grote gebied rondom het veroverde Hollandia Een vierde werd veroverd door een andere invasie-strijdmacht tegen verzet van scherpschutters op 250 kilometer meer ten Zuid-Oosten nabij Aitape. Men verwacht, dat dit vliegveld spoedig in gebruik zal kunnen worden genomen door de vliegtuigen van de 5e luchtmacht.

Duizenden invaderende troepen, grotendeels bestaande uit Noordamerikanen, landden Zaterdag op drie plaatsen onder de bescherming van kanonnen en duikbommenwerpers der vloot, welke volgens bekendmaking van Admiraal Nimitz 101 Nipponese vliegtuigen heeft vernield — **op 13 na allemaal** op de grond.

Rapporten van MacArthur en berichten van de AP-correspondenten gaven te kennen, dat de grote strijdmacht grotendeels wordt belemmerd door het terrein — binnen bombardementsafstand van de Philippijnen. Nergens in het gebied van Hollandia — op minder dan 2000 kilometer van Mindanao — werden er georganiseerde gevechten gemeld van de 14.000 Japanners die naar schatting de verdedigende strijdmacht vormen. Aan de Westelijke flank bevonden de Noordamerikaanse soldaten zich volgens de laatste berichten binnen 8 kilometer van het voornaamste vliegveld van Hollandia.

De correspondent Murlin Spencer meldde, dat sommige Japanners er „niet eens geweren hadden". Deze strijdmacht landde aan de Tanalmerah-baai en had tegen Zondagmiddag reeds 10 kilometer vordering gemaakt in de Zuidoostelijke richting.

Aan de Oostelijke flank was de rode modder, die de Noordamerikanen van het hoofd tot de voeten bedekte, de voornaamste storende factor in een opmars van 2½ kilometer van de Humboltbaai naar de wrakstukken van het dorp Hollandia op Zondag.

De correspondent Asahel Bush, die schreef temidden van de wrakstukken der 150 gebouwen van de gemeente, zeide, dat slechts lijken van vijandelijke zwervers gevonden werden nadat de vlootkanonnen, duikbommenwerpers en bergmortieren het dorp onder vuur genomen hadden.

Te Aitape herhaalde zich hetzelfde.

Het vijandelijk garnizoen van 500 tot 1000 man vluchtte met achterlating van 98 doden en enkele gevangenen rondom het veroverde Tadji-vliegveld. Genietroepen van de Koninklijke Australische luchtmacht werkten de gehele nacht in het licht van schijnwerpers — den vijand ten spijt — om de startbanen voor bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen in orde te brengen, terwijl de Noordamerikaanse troepen oprukten naar het dorp Aitape op 8 kilometer verder naar het Noorden. Landingsvaartuigen brengen een oneindige stroom van troepen en voorraden naar de kust van Libertyschepen en transportvaartuigen, aldus meldde de correspondent Spencer Davis. Bij elk der landingsgebieden, van Aitape tot Hollandia, trokken de wegschaven en tractors de wildernis in om wegen aan te leggen zodat de voorraden die zich op het strand ophopen kunnen worden vervoerd.

Ingeval de Japanners in het gebied van Hollandia van plan waren verzet te bieden ter verdediging van de vliegvelden dan moet de strijd zich nog ontwikkelen tegen de Noordamerikanen die van de twee baaien uit oprukken langs de verbindingsweg van 55 kilometer.

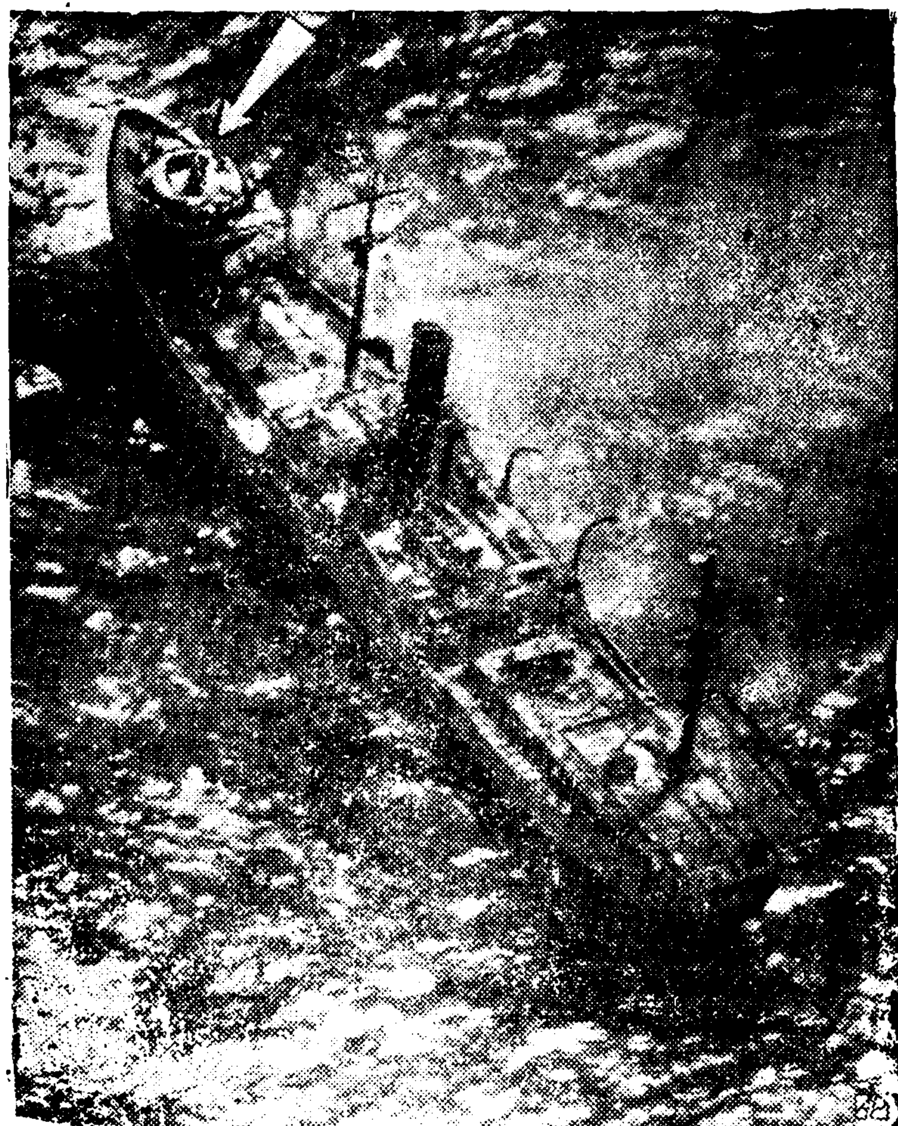
De strijdkrachten die bij de Humbolt-baai aan land kwamen namen het dorp Pim op 6½ kilometer van Hollandia en op 13 kilometer van het vliegveld Tami in het gebied van het Sentanimeer. Het hoofdvliegveld van Hollandia ligt 27 kilometer meer ten Westen, het Cycloop-vliegveld 18 kilometer meer ten Westen en lichtelijk ten Noorden. Het Hoofdkwartier meldde dat bij wijze van steun het gebied van Wewak en de Hansa-baai werd bestookt met 333 ton bommen door de Geallieerde vliegtuigen. Wewak is een Japanse luchtbasis op 400 kilometer ten Zuid-Oosten van Hollandia. Ten Noord-Westen van Hollandia is de Japanse luchtbasis aan de Geelvink-baai, van waaruit vliegtuigen gezonden kunnen worden tegen de invallers, blijkbaar versterkt. Het Hoofdkwartier zeide, dat de Liberators zich 30 jagers van het lijf moesten houden en 14 tot 17 moesten neerschieten terwijl zij 41 ton springstoffen op de vliegvelden aldaar wierpen.

In een overzicht van de resultaten die geboekt werden door de vlooteenheden uit het Centrale deel van de Stille Oceaan bij het bieden van steun aan het offensief van MacArthur zeide Admiraal Nimitz, dat 13 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten in de luchtgevechten welke aan de invasie voorafgingen, door de vliegtuigen van de vliegdekschepen. Deze troffen de vliegvelden van Hollandia, het eiland Wakde op 175 kilometer ten Noord-Westen ervan en Sawar op 16 kilometer ten Westen van Wakde. Nog 21 werden op de grond vernield en 17 werden beschadigd. De overige 67 werden te Hollandia op de grond vernield. (Nieuw Guinea, (AP) 25.4).

Nederlands Bestuur te Hollandia gevestigd.

NEDERLANDS BESTUUR IN HOLLANDIA.

23 Nederlandse burgers en inlandse politiemannen droegen de Nederlandse vlag Zaterdag aan land bij Hollandia bij de eerste herovering van Nederlands gebied sedert Duitsland en Japan begonnen met hun veroveringskrijg. De trotse kleine groep bestond uit de eerste afdeling van het Burgerlijk Bestuur van Nederlands Oost-Indië, dat georganiseerd is om de burgerlijke zaken van Hollandia en alle andere delen van Nederlands Nieuw Guinea te besturen, zodra zij bevrijd worden. Het Hoofd ervan is Kolonel Gieber, vroeger Commandant van een Nederlandse vliegschool in de Verenigde Staten. (Met de Noordamerikaanse troepen te Hollandia, (AP) 25.4).

Een vliegtuig van de Noordamerikaanse marine bestookt een Japans vrachtschip van 2500 ton nabij Eniwetok in de Marshall-groep op 30 Januari jl. Het schip werd later in de grond geboord. Hier stijgt er reeds rook van op. Slechts één kanon (pijl) op de voorplecht beschermt het schip.

Het nieuws van vandaag.

Meer dan 7000 Geallieerde vliegtuigen zijn binnen 24 uren tijds verschenen boven de Europese Vesting, medegerekend de toestellen, die hun bases in Italië hebben en zulke doelen in de Balkan als Boekarest, Ploesti en Beograd bestookten. Uit Engeland kwamen gisteren de Noordamerikanen om Frederikshaven en München aan te vallen. In de nacht waren Karlsruhe, München, Dusseldorp en Chambly (nabij Parijs) aan de beurt. Hedenmorgen moesten de Duitse vliegtuigen te Nancy, Metz en Dijon het ontgelden. Verschillende vliegtuigen weken bij deze aanvallen nog af van hun route om andere doelen aan te vallen en voortdurend trekken middelzware en lichte bommenwerpers over het Engelse Kanaal om op de Franse kust te hameren. Het lucht-offensief schijnt nog steeds in kracht toe te nemen en breekt alle verzet dat de Luftwaffe kan bieden. Dit lucht-offensief overtreft alles wat in de strijdgebieden van Europa plaats vindt, het Russisch front inclusis.

In het gebied van de Stille Oceaan trekt de invasie van Nederlands Nieuw Guinea natuurlijk het meest de aandacht. Nederlandse troepen nemen er aan deel naast de Noordamerikanen. En in Hollandia is reeds een Nederlands Bestuur gevestigd onder Kolonel Gieber. De Japanners hebben nog geen grote tegenaanval kunnen doen, noch bij Hollandia noch bij Aitape. Maar men vermoedt wel, dat zij hiertoe voorbereidingen treffen.

In het Centrale deel van de Stille Oceaan werden verschillende eilanden in de Trukgroep weer aangevallen. Enkele omliggende eilandjes moesten er ook aan geloven. De vloot van Admiraal Nimitz houdt zich voornamelijk bezig met het bieden van steun aan het offensief van MacArthur.

Op de Internationale Arbeidsconferentie te Philadelphia is Minister Jan van den Tempel gekozen voor het Comité om de geloofsbrieven te onderzoeken. Mogelijk dat de geloofsbrieven van den Afgevaardigde der Argentijnse Werknemers, wien door de overige werknemers-delegaties deelneming aan de conferentie werd ontzegd, het eerst aan de beurt zullen komen.

Generaal Dwight D. Eisenhower schudt de hand van een vlieger, behorende tot de bemanning van de „General Ike" (vliegtuig op de achtergrond) ergens in Engeland. Dit vliegtuig is het nieuwste model B-17G Zilveren Vliegend Fort. Generaal Eisenhower heeft de bijnaam „Ike". Rechts staat Kolonel Claude E. Putman, bevelvoerend officier van een groep vliegtuigen. De bemanning heeft een nieuw soort vliegcostuum aan.

Papiamento en Portugees

door

W. J. A. BUTTNER.

De bedoeling van mijn vorige artikel was niets anders dan om aan te tonen, dat het Papiament en het Neger-Engels min of meer onder dezelfde omstandigheden en invloeden zijn ontstaan.

Het is een vaststaand feit dat de vroegere Surinaamse en Curaçaose neger-arbeiders uit dezelfde landstreken in Afrika afkomstig zijn, dit bewijzen ons nog de resten Afrikaanse woorden uit beide talen. Een neger-arbeider uit Angola sprak een heel andere soort Afrikaanse taal als een uit Soedan.

Vandaar dat het Papiament en het Neger-Engels grote overeenkomst hebben in spreekwijze b.v. „Mi ta na Punda".

„Mi de na Punda" Saramaccaner Bosneger „Tjopa ta kai" Curaçaoënaar „Awa ta kai" Een typerend feit is ook dat een werkwoord in beide talen soms twee keren herhaald wordt om een actie in gemoedsdoening uit te drukken, b.v. „come mi ta come" „Njan mi de njan".

Op mijn bewering dat elke Curaçaoënaar of eenieder die de Spaanse taal verstaat het geenszins lastig zal vallen een Saramaccaner Bosneger te verstaan, vraagt de heer Van Meeteren zich af: „Hoe hebben wij het nu, en geen van beide talen zou uit het Spaans ontstaan zijn, maar uit het Portugees.

Ik zou het veel logischer hebben gevonden, indien de schrijver beweerd had, dat de Portugees beide talen zou verstaan."

De schrijver vergeet dat de taal van den Saramaccaner Bosneger geen Portugees dialect is, maar een mengsel gelijk het Papiament. De heer R. M. Schmidt bekend predikant en onderwijzer te Paramaribo kenner van deze taal beschrijft het Saramaccaans als volgt: „Het Saramaccaans onderscheidt zich van al de andere Bosneger talen, doordien het, in vergelijking, minder overeenkomst heeft met het Neger-Engels. Het bevat vele woorden en vervormingen van woorden uit het Afrikaans, Portugees, Spaans, Frans, Engels, e.a. Vooral Portugees en Spaans spelen er een hoofdrol wat zijn verklaring hierin vindt, dat een groot deel der weggelopen slaven — de Marrons — veel van de talen van hun vroegere Portugees of Spaans-Israelietische meester overnamen en verminkten. In het Saramaccaans is „Papia" het woord voor babbelen zinloos praten ongeveer het „takkie-takkie". van het Neger-Engels".

Ook het Papiament bestaat uit Portugese, Spaanse, Franse, Engelse, en Afrikaanse woorden. Het is dus niet vreemd, doch juist zeer logisch dat elke Curaçaoënaar en eenieder die de Spaanse taal verstaat, den Saramaccaner Bosneger zal verstaan een Portugees zal hem ook kunnen verstaan. Het Portugees en het Spaans zijn zustertalen, beide hebben dezelfde oorsprong nl. het Latijn. Verder schreef ik dat de werkwoorden: Willen, kunnen, de progressieve vorm niet dulden, in de tegenwoordige tijd, zowel in het Papiament als in het Neger-Engels. De schrijver zegt van wel, Indien het dan zo is, dan nodig ik hem beleef uit om mij een paar zinnen in het Papiament en het Neger-Engels te construeren in de tegenwoordige tijd met „Ta".

Verder schrijft de Heer van Meeteren: „Zo goed als alle mij bekende artikelen en studies over het ontstaan van het Papiament beogen in de vergelijkende taalstudie bewijsmateriaal te putten voor een Portugese oorsprong". Daarvoor zal er toch reden voor geweest zijn, Was er reden bewijsmateriaal bij te brengen voor een Spaanse oorsprong, waarom zou men daartoe niet zijn toevlucht genomen hebben? De reden hiervan moet worden gezocht in het feit, dat men dan nooit tot een vaste conclusie zou kunnen komen, dat heeft de ondervinding reeds geleerd.

Vóór het jaar 1641 wist niemand waar de slaven vandaan kwamen, de monopolie van de slavenhandel berustte uitsluitend in handen van de Portugezen.

De hoofdzetel van de Portugese Slavenhandel was de Portugese kolonie Angola. Hieruit volgt dat de Portugese taal den slaven niet onbekend was.

Pas na 1641 begonnen de Hollanders met de slavenhandel. Tot en met omstreeks het jaar 1700 was er niets te bespeuren van een Curaçaose Volkstaal. De Joden vestigden zich op Curaçao tussen de jaren 1600 en 1700, dus zover men de geschiedenis kan nagaan werd het Papiament eerst na 1700 gevormd, dus na de vestiging van de talrijke Portugese Joden.

Verder schrijft de geachte schrijver: „In hetzelfde jaar dat Gerrit Schaats de Nederlandse kinderen naarstig onderwees, doch de opvoeding der Indiaanse kinderen overliet aan een zekeren neger Johannes, die hun voorlas uit een Spaans gebedenboek, terwijl dus het volk bestaande uit Indianen en negers zich uitsluitend in het Spaans konden uitdrukken, nl. in het jaar 1659, kwamen de eerste Joodse families op Curaçao". Het is van dit tijdstip af dat de Portugese invloed zich deed gelden.

Wat zien wij nu gebeuren, dat na de komst der Portugese Joden het Papiament zich begon te ontwikkelen. Kon het ook anders de bevolking bestond toen uit Indianen en negers, het Portugees was den neger niet onbekend. De Joodse plantage-eigenaren en handelslui hadden hun eigen slaven, en het zeer te begrijpen dat de slaven de taal hunner meesters wilden spreken en deze natuurlijk verbasterden. Het is absoluut niet de Portugese Jood, die de neger zijn taal zou hebben opgedrongen, maar wel de neger die de taal van zijn meester overnam.

Het Portugees bleef lang de taal op Curaçao, zodat het Papiament tijd had zich te vormen dit getuigt de heer Van Meeteren zelf wanneer hij zegt: „Vasthoudend op het punt van traditie zullen zij lang hun moedertaal het Portugees in ere hebben gehouden. Portugees in ere hebben gehouden. Verder zegt de schrijver dat zij zich tegenover Geloofsgenoten van geen andere hebben bediend, maar moeilijk is het aan te nemen, dat practisch als zij waren dit ook tegenover klanten en handelsrelaties, die de taal niet machtig waren zouden hebben gedaan".

Deze bewering kan juist zijn, dit heeft niets met de volkstaal uit te staan, het Papiament was voor het volk en werd door het volk gebruikt. Verder zegt de schrijver „Ook dienen wij niet uit het oog te verliezen dat evenmin als de Jood er op uit is om prose lieten te maken voor zijn geloof, hij er werk van maakt om zijn cultuur bij anderen ingang te doen vinden. Hij zal er heus niet op uit zijn geweest om het Portugees aan anderen op te dringen". Nu wil de schrijver de zaak omkeren maar dit gaat niet op. Het was niet de Portugese Jood die zijn taal opdrong, maar de negerarbeider zoals ik eerder zei die de taal van zijn meester wilde spreken.

In Suriname deed hetzelfde verschijnsel zich voor, nadat de plantages in Engelse handen kwamen werden vele Portugese en Spaanse woorden door Engelse verdrongen, zover ging het zelf dat het Engels de leiding in de taal nam. De Engelsen waren er toch niet op uit evenmin als de Portugese Joden hun taal en Cultuur aan negerslaven op te dringen?

Wanneer ik het geschrijf van den geachte schrijver nauwkeurig bestudeer, dan had ik verwacht, dat hij tenminste bewijzen zou, dat het Papiament voor de aankomst der Portugese Joden zou zijn ontstaan en uit het Spaans; uit zijn eigen schrijven „er betoog kan de aandachtige lezer zelf concluderen, dat het Papiament na de aankomst der Portugese Joden is ontstaan. De schrijver heeft blijk gegeven geen goed begrip te hebben van het onderwerp waarover hij schrijven wilde.

Ik zou op het stuk niet hebben gereageerd ware het niet dat het door zijn aplompe uitingen, zijn beweringen bij de niet ernstige lezers ingang zouden vinden. De felle critiek die de schrijver gemeend heeft te moeten oefenen heeft zich dus ontpopt als een gelukkig zeldzaam voorkomende onwetendheid. Mocht de schrijver desniettemin op mijn stuk terug komen, dan maar beter beslagen ten ijs.

Met diepe droefheid geven wij kennis van het overlijden van onze beminde Zuster

Mevrouw de Weduwe

Sira Maduro de Henriquez

overleden te Caracas.

De begrafenis van het stoffelijk overschot zal plaats hebben heden-middag om 4.30 uur.

Sterfhuis Penstraat No. 34 Pietermaai.

Namens de Familie:

AMADOR MADURO	ENRIQUE KEYZER
VICTOR MADURO	GILBERTO PAULA
PASCUAL MADURO	MOISES PIETERSZ

Curaçao 25 April 1944.

Het Overlijden van P. de Groen.

Voor vrienden en belangstellenden volgen hier enkele gegevens betreffende het overlijden en de begrafenis van dezen herder der Bovenwindse eilanden.

In tegenstelling tot het vreeselijk lijden, dat gedurende zijn laatste levensjaar onafgebroken in zijn lichaam woedde, brachten de vijf weken voor zijn dood een ongekende verlichting. Als een overrijpe vrucht, waarin de ziekte haar verteerend werk voltooid had, wachtte hij gelaten op het ogenblik, waarop de steel zou breken en hij zou vallen in de schoot van God.

Wat in maanden niet meer geschied was: hij verliet zijn bed en zat op in een ruststoel. Zelfs begaf hij zich tweemaal per dag gedurende eenigen tijd naar de kapel. Maar zijn verblijf op deze wereld, dat hij de laatste maanden in een hospitaal met de zinnebeeldige naam: House of Calvary. (Bronx N. Y.) had doorgebracht, liep ten einde.

Op Woensdag, 23 Februari, 's avonds 10 uur overviel hem een flauwte, die een voorbode was van den naderenden dood. Een injectie van den dokter herstelde hem echter spoedig. De volgende morgen om 8 uur, terwijl hij in zijn ruststoel zat en de nurse zijn ontbijt binnen bracht, kreeg hij een nieuwe aanval, die hem sterfende liet. De zusters zeiden de gebeden der stervenden rond zijn stoel, waarin hij „kalm, bewust van alles en biddend" gelijk de zusters zeiden, den geest gaf, terwijl zij de Salve, de groetenis aan de H. Maagd Maria, zongen. Het was 8.15 in de morgen.

Op Vrijdagavond 26 Februari werd zijn stoffelijk overschot binnengedragen in de Dominicaanse Church St. Vincent Ferrer Church N. Y. des avonds om negen uur. Dit geschiedde zoo laat, daar tevoren de gebruikelijke lijdensmeditatie in deze kerk gehouden was, van welke gelegenheid de predikant gebruik maakte, om de overbrengst aan te kondigen. Een gevolg hiervan was, dat alle geloovigen na de meditatie in de kerk bleven, eerbiedig opstonden toen de droeve stoet het Godshuis betrad, de metten en lauden van het officie der dooden meemaakten waarna zij in een lange rij langs het stoffelijk overschot schoven voor een laatste groet.

Hoe wereldwijd is de Kerk van God, dat deze onbekende Hollander in het verre, groote New-York te rusten ligt, als te midden van zijn eigen broeders.

De volgende morgen 11 uur in den voormiddag had de plechtige uitvaart plaats in dezelfde kerk. Vele belangstellenden waren aanwezig, onder wie oud-parochianen van de Bovenwindsche eilanden, thans in New-York woonachtig. Twee zusters Dominicanessen, van St. Eustatius afkomstig. De Belgische Dominicaan Pater van Rooy en Pater van der Velde o.f.m., die hier geen onbekende is. Onder de Plechtige H. Mis werd een korte lijkrede uitgesproken door Rev. Patrck A. Maher o.p.

De begrafenis vond plaats op het Kerkhof van Pleasantville, $1\frac{1}{2}$ uur rijden van New-York. Daar rust Pater Norbertus de Groen, door twee Amerikaansche medebroeders gescheiden van den Nederlandschen Dominicaan, Pater Putters, in leven missionaris van Puerto-Rico, die eenigen tijd tevoren in het zelfde hospitaal aan de zelfde ziekte gestorven is. Daar rust hij, ver van zijn familie, ver van zijn Nederlandsche medebroeders, van zijn vrienden en bekenden, maar nabij aan allen in den geest, in God, in Wien wij allen „bewegen en zijn".

Dat hij ruste in vrede.

CURAÇAO

EWALDUS & APOLLONIUS.

Zilveren kloosterjubilea.

Maandag 1 Mei as. zullen de fraters Ewaldus (van het St. Albertuscollege) en Apollonius (van het St. Thomascollege) hun Zilveren Kloosterfeest vieren.

Beiden werden geboren in het Katholieke Tilburg, ontvingen op dezelfde dag het kloosterkleed en kwamen op Curaçao aan op 18 October 1924.

Frater Ewaldus is enige jaren werkzaam geweest op Aruba en de laatste 10 jaren wijdt hij zijn krachten aan de opvoeding en het onderwijs van de Pietermaaise jeugd.

Frater Apollonius is enige tijd op Bonaire en Aruba geweest en is de laatste jaren verbonden aan de St. Vincentiusschool.

Door de opgewektheid en de ijver, waarmee beide jubilarissen hun werk in de school verrichten, hebben ze ongetwijfeld veel goeds tot stand gebracht ten bate van een deel der mannelijke jeugd van Curaçao.

Op Zondag 30 April is er na de Hoogmis gelegenheid om frater Ewaldus te feliciteren op het St. Albertuscollege, terwijl vrienden en kennissen van Frater Apollonius in de gelegenheid worden gesteld hun gelukwensen aan te bieden in het St. Thomascollege tussen 11 en 12 uur (van dezelfde dag).

HET FEEST IN HET WATERFORT.

Zijne Excellentie Gouverneur Dr. Petrus A. Kasteel zal de voornaamste spreker zijn bij het grootse feest, dat op de avond van Zondag 7 Mei gehouden zal worden in het Waterfort, volgens een bekendmaking van de Gastvrouwe der Noordamerikaanse strijdkrachten op Curaçao.

Ook zal het woord gevoerd worden door Aalmoezenier Adriaan A. Deelen van de Noordamerikaanse strijdkrachten. De radiorede van den Aalmoezenier zal voornamelijk gericht zijn tot de familieleden en vrienden van de soldaten op Puerto Rico. Aalmoezenier Deelen, die afkomstig is uit Amsterdam, bevond zich in de Verenigde Staten toen dat land in oorlog kwam en ging er in actieve dienst bij het Corps Aalmoezeniers.

Intussen kan van de voorlopige plannen worden afgeleid, dat het een enorm feest zal worden voor Curaçao's burgerlijke bevolking en de Puertorikijnse daten. Er zullen vele attracties zijn zoals kraampjes, biertuinen, hansworsten en dansers. De band, die uit Puerto Rico gezonden wordt voor de feestelijkheden is een der beste van dat eiland.

VERENIGINGSNIEUWS.

Curaçaose Postzegels Vereniging: Gewone ledenvergadering te houden op Vrijdag 28 April ten 20.00 uur in het Vergaderlocaal van de Club Asiento.

ZWEEDS GEZANT BIJ GOUVERNEUR.

Erik Ekblad, Zweeds gezant te Caracas, heeft hedenmorgen zijn opwachting gemaakt bij Zijne Excellentie den Gouverneur.

BURGERWACHT CURAÇAO.

Wandelmars.

De deelnemers, uitgenodigd voor de Prinses Juliana Wandelmars op Zondag 30 April as., worden hierbij herinnerd aan de laatste speciale oefening, welke gehouden zal worden op Woensdag 26 April as. Vertrek van Bureau Burgerwacht om precies 20 uur. Terugkomst ongeveer 22 uur. Tenue bekend.

De Curaçaosche Kunstkring

maakt hierbij bekend, dat wegens bijzondere omstandigheden het aangekondigde concert van den violist **RICARDO ODNOPOSOFF** niet meer zal plaats vinden, en dat in „EL LOUVRE" terugbetaling zal geschieden van de reeds betaalde toegangskaarten.

OPROEP

bij den Militairen Censuurdienst kunnen 2 censoren geplaatst worden met goede kennis der Portugeesche taal.

AANMELDEN VAN SOLLICITANTEN

Nassaustraat 2 (boven firma Martijn)

iederen werkdag van 9.30 — 12.00.

Generaal Freenberg, die verklaard heeft, dat de Duitsers de abdij van Cassino als observatorium vor militaire doeleinden gebruikten

Buitenland.

GENERAAL FREYBERG OVER DE STRIJD BIJ CASSINO.

De poging van het 5e leger de vorige maand om door Cassino heen te breken en naar Rome op te rukken mislukte door het ongunstige weer en de grote hindernissen, die gevormd werden door het onvergelijkelijk bombardement op de stad, waardoor het voor de Geallieerde troepen onmogelijk werd om Cassino van den vijand te zuiveren en aansluiting te maken met de troepen die geïsoleerd waren op de Kloosterberg.

Dit werd uitgelegd door Luitenant Generaal Sir Bernard Cyril Fryberg, Bevelhebber van het 2e Nieuw Zeelandse Corps, in een boodschap aan den Nieuw Zeelandsen Minister van Defensie waarin hij de Gurkha's prees.

Freyberg zeide, dat de vernieling van het Benedictijnen-klooster „ons werd opgedrongen omdat — niettegenstaande de vijandelijke ontkenningen — het gebruikt werd als een observatorium voor militaire doeleinden". Freyberg zeide, dat de Nieuw Zeelanders gehandicapt werden in Cassino omdat als gevolg van de terreintoestand slechts een bataljon tegelijk kon worden gebruikt, doch de eerste aanval weinig verzet ondervond. De gevangenen „waren beduusd en rapporteerden dat het hevige verlies zen geleden werden door het bombardement".

De Generaal vertelde, dat de eerste nacht al een inktzwarte duisternis en stort regen bracht. De vordering in Cassino was traag en er was vertraging en gebrek aan verband. Tijdens de nacht ruimden de Duitsers het puin op en reorganiseerden zij een aantal sterktepunten; bovendien ging veel van de aanvankelijke varrassing verloren (Napels, (AP) 24.4).

EEN PLAN VAN HET STATE DEPARTMENT.

Flora Lewis seint uit Washington:

Het State Department heeft bijna een enorm plan gereed, dat uiteindelijk gebruikt zal kunnen worden om de kaart van Europa te herzien. Elk van de meer dan 30 Europese grensdisputen — waarvan de meeste bestaan in het midden van het continent — zijn grondig bestudeerd zodat wanneer de diplomaten aan de vredestafel komen, alle feiten voor de hand zullen liggen.

Het Departement heeft alle historische, economische, strategische en sociale inlichtingen verzameld, welke in elk geval beschikbaar zijn. De tegenstrijdige eisen vallen voornamelijk binnen de volgende categorieën:

Historische: gebieden die door de naties van het ene aan het andere land zijn overgedragen.

Ethnologische: gebieden waar groepen van een nationaliteit in een ander land geworpen zijn zoals op de Aegeïsche eilanden, die door Hellas worden opgeëist.

Economische: Gebieden met rijke industriële mogelijkheden, die in tweeën zijn gedeeld in 1919, zoals het Duitse Opper-Silezië dat een geographische eenheid vormt met Pools Silezië.

Strategische: Gebieden, die opgeëist worden om een grotere diepte te geven voor de defensie zoals Oost-Pruisen, om de bescherming van de Poolse corridor te verzekeren.

De autoriteiten van het State Department hopen een krachtige wereldorganisatie bij de vrede te kunnen aanbieden. Italië, Oostenrijk, Tsjechoslowakije, Roemenië, Hongarije en Bulgarije hebben alle talloze tegenstrijdige eisen onderling, alsook met Duitsland of Rusland. Men gelooft, dat een rehabilitatie van de mensen, die door de Duitsers naar andere gebieden overgebracht werden, den aardrijkskundigen een kans zal geven de warboel van Europa's nationaliteiten uit te pluizen (Washington. (AP) 24.4).

JAPANSE TROEPENBEWEGINGEN.

De Britse radio zeide, dat volgens berichten van de Aitape-sector op Nieuw Guinea grote Japanse strijdkrachten zich uit de sector van Wewak bewegen in de richting van het Geallieerde strandhoofd (New York. (AP) 24.4).

WERELDTEKORT AAN SUIKER.

De waarschuwing, dat de wereldvoorraad van suiker zo gering is, dat men geen grotere rantsoenen mag verwachten binnen één of twee jaar na de oorlog, werd gegeven door Sir William Brook, Hoofd van de Britse Suiker-Distributie.

„Niet alleen is er thans geen surplus van suiker in de wereld, doch de huidige voorraad is onvoldoende om tegemoet te komen aan de noodzakelijke vereisten zonder rantsoenering", zeide Sir William. De mening, dat men slechts gebrek heeft aan voldoende scheepsruimte om de suiker van de producerende naar de consumerende landen te vervoeren, noemde hij „onvolledig en onjuist".

DE NOORDAMERIKAANSE BETREKKINGEN MET FINLAND.

Het bericht, dat de Verenigde Staten op het punt staan de diplomatieke betrekkingen met Finland te verbreken, vond geloof in ingelichte kringen te Stockholm, hoewel een volledige bevestiging niet kon worden verkregen in Stockholm of Helsinki. Een berichtgever, die in nauw contact staat met de toestand, zeide, dat het bericht juist zou kunnen zijn. Hij verklaarde evenwel nog geen specifieke instructies uit Helsinki ontvangen te hebben. (Stockholm. (AP) 24.4).

DE PLANNEN VAN DE ARGENTIJNEN.

Luis Girola, de Afgevaardigde van de Argentijnse werknemers, zeide in antwoord op vragen van verslaggevers met betrekking tot zijn plannen: „Ik heb er het grootste belang bij om deze quaestie voor te leggen aan een plenaire zitting van de conferentie waar ik de kans zal hebben mijn geloofsbrieven en het prestige van de arbeidersbeweging, welke wij vertegenwoordigen, te verdedigen". (Philadelphia, (AP) 24.4).

CARDINAAL O'CONNELL OVERLEDEN.

Naar thans vermeld wordt is Cardinaal O'Connell Zaterdag overleden. President Roosevelt heeft van zijn medeleven doen blijken met het verscheiden van den Cardinaal (Boston, (AP) 24.4).

Laatste Nieuws.

— De Duitse radio meldt, dat Hitler en Mussolini Zondag en Maandag een bijeenkomst gehad hebben waarbij zij opnieuw de vastberadenheid bevestigden „voor de overwinning op de Bolsjewieken in het Oosten en de Joden en Plutocraten in het Westen". Aanwezig waren: Ribbentrop, Keitel en Graziani. Na hun conferentie inspecteerden de Führer en de Duce de Italiaanse divisies in een oefencentrum.

— De Sovjet-regering zal binnenkort een Consulaat in Palestina openen en de mogelijkheid onderzoeken voor het vestigen van handelsbetrekkingen tussen Palestina en Rusland.

— De Britse regering heeft het reizen naar bestemmingen overzee verboden met uitzondering voor zaken van dringend nationaal belang, welke niet kunnen worden uitgesteld. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken maakte bekend, dat dit verbod voor „onbepaalde tijd" van kracht zal zijn „om militaire redenen". Personen, die in het bezit zijn van vertrekpassen mogen deze gebruiken tot middernacht van 27 April.

— Een bericht uit Malmoe zeide, dat de postverbinding tussen Denemarken en Zweden aan Deense zijde is stopgezet zonder uitleg.

— Een brigade van muitende Helleense troepen te Caïro is onder bedwang gebracht.

— Twee Labourleden in het Britse Parlement hebben schriftelijke vragen gericht aan den Premier om te vragen, dat geen Noordamerikaanse voorstellen voor het blijvend overnemen van bases op het Westelijk Halfrond zullen worden overwogen.

— In de afgelopen nacht heerste er een geringe vijandelijke luchtactiviteit boven delen van Oost- en Zuid-Oost Engeland. Op een plaats werden bommen geworpen. Er is lichte schade aangericht doch er vielen geen slachtoffers.

— Meer dan duizend Noordamerikaanse bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen hebben de Duitse vliegvelden te Nancy, Metz en Dijon hedenmorgen aangevallen in voortzetting van het geweldige lucht-offensief ter voorbereiding van de invasie. De Duitse radio meldde, dat andere Geallieerde formaties boven Duitsland doordrongen.

— Duitse bommenwerpers hebben in de afgelopen nacht een scherpe aanval gedaan op Napels. De aanvallende strijdmacht bestond naar schatting uit 30 tot 40 vliegtuigen. Een der aanvallers werd neergeschoten.

„Het Huis van Israël staat in brand."

In een gezamenlijke vergadering van de drie Joodse gemeenten Mikvé Israel, Union en Emmanuel werd gisteren in het logegebouw aan het Wilhelminaplein een zeer drukke vergadering gehouden, waar Elihu D. Stone, advocaat te Boston en groot voorstander van het Zionisme, een voordracht heeft gehouden.

Ook verschillende niet-Joden woonden deze lezing bij, geboeid door het belangwekkende van dit thans zo brandende onderwerp.

Aan de bestuurstafel zaten Abraham Cohen Henriquez, Jacobo Fruchter, Rabbijn Isak Jessurun Cardozo, Jose Faermann, Bob Pinedo en Jacques de Jong van Aruba. Dezen vormden tezaam het Curaçaose Comité Keren Hayesod (Palestina Opbouw Fonds). De Heer A. C. Henriquez leidde den spreker welsprekend in, waarbij hij den Heer Stone schetste als promotor der Jodenheid, die door 14 regeringen onderscheiden werd.

De Heer Stone, die bij zijn aanspraak terstond reeds een onderscheid maakte tussen „mijn mede-Joden en Jodinnen" en „Dames en Heren", was zichtbaar verheugd zulk een enorm gehoor voor zich te mogen vinden.

„Alle volken in Europa lijden onder Hitlers juk, maar hij heeft de Joden toch wel bizonder uitverkoren en van het Jodendom is het weer de jeugd, die Hitler wil verdelgen. Hitler heeft het gemunt op de jeugd en Jeremias' Klaagliederen geschreven na de eerste verwoesting des tempels verbleken in de schildering, die eens van deze massa-moord geschreven zal worden. Alle progroms zijn niets hierbij vergeleken en de Donkere Middeleeuwen worden Licht vergeleken bij wat thans door dien Duivel van Berchtesgaden gedaan wordt. „Als schapen worden zij ter slachtbank geleid, zoals wij, die hier leven onder de Vlag der Nederlanden, niet kunnen begrijpen. En dat alles slechts omdat zij kinderen Israels zijn.

In een vurige schildering doet de spreker de gruweldaden voorbij gaan, welke te verschrikkelijk zijn om te publiceren, dat de Duitsers van de lichamen der Joden tandpasta, zeep en vet maakten, hetwelk op gezag van het State Department is onderzocht door Taylor, Roosevelts Ambassadeur ten Vaticane, die rapporteerde: het is zo.

Maar al werd de Jood vervolgd in Duitsland, overal wordt hij verjaagd. Wanneer de Joden zwerven, overal ter wereld, dan is dat niet vrijwillig. En hier, in onze eigen Caraïbische Zee hebben wij het kunnen meemaken, hoe honderden Joden de Atlantische Oceaan op en neer voeren zonder ergens voet aan wal te mogen zetten.

Wij stellen het op prijs, dat ze tenslotte op Nederlands gebied in een kamp mochten rusten, maar ik vraag u, of een waardig volk dit maar steeds moet blijven dragen. Neen, de tijd is daar om te revolteren, ik bedoel door te beginnen met opbouwend werk. Wij vechten thans voor een betere wereld, noem het een droom of in Joodse taal, een messiaanse wereld, maar een wereld waar ook wij, Joden, vrede en rust zullen hebben. Gij zijt aan Hitlers hel ontsnapt, niet omdat wij beter zijn, of omdat wij het zouden verdienen, maar uitsluitend door onze aardrijkskundige ligging.

God heeft de loot van Israel thans weer gespaard, zoals Hij bij vroegere progroms een aantal Joden heeft doen uitwijken naar andere landen. Nooit zijn zij vrijwillig uit het land gegaan, waar de graven hunner vaderen en de haardsteden hunner gezinnen waren, maar omdat Gods hand hen drong. God die altijd de loot van Israels stam bewaard heeft. „O God, bewaar de loot van Israel", zoals alle Joden dagelijks in hun gebed bidden, als zij nog bidden, zegt de Heer Stone.

Er is geen sprake van Zionisme of anti-Zionisme. Het Huis van Israel staat in brand! Het Huis van Israel wordt verteerd door de vlammen van de haat. Help dan de brand te blussen. Waar heen brengen wij na deze oorlog de Joden, die het overleefd hebben. Jodenkinderen die het overleefd hebben, omdat Christenen met het risico van hun leven ze hebben geherbergd! Waarheen brengen wij ze? Naar Curaçao? Hebt gij er plaats voor? Er is geen plaats voor honderd. Maar daar is Palestina, ons Palestina, Zionist of niet, ons is het land, dat na de vorige oorlog zoveel duizenden Joden heeft opgenomen! Maar er zullen millioenen nodig zijn, als wij alleen de kinderen zouden willen herbergen en opvoeden.

ELIHU D. STONE.

Ik kom thans tot u, niet om een gewone bijdrage te vragen; de tijden zijn niet gewoon. Ik kom om een offer te vragen. Uw gehele vacantie, een ander offer en dat nog verdubbeld en verdrievoudigd.

Wij moeten niet denken, dat na de oorlog het paradijs geschapen wordt. Het antisemietisme zal nog bestaan, want vier jaren Hitlerdom heeft de jeugd, ook in Nederland, zo gedrenkt in anti-semietisme, dat het niet in een etmaal verdwijnen zal.

Inwijkingsverloven zullen na de oorlog voor de verwoeste en verarmde landen moeilijk te krijgen zijn. De tijd is gekomen dat wij, de Joden, onszelf zullen moeten helpen. Eén millioen dakloze Joden zullen er straks zijn, maar Palestina is gereed ze te ontvangen, er is ruimte en het land is ons toegewezen door de natiën. Wat slechts nodig is, is geld om de voorbereidingen te treffen.

Alle Joden zijn verantwoordelijk in het licht van het martelaarschap, dat de Joden in Europa ondergaan, gelijk die rabbijn uit Polen, die over de gestapo triomfeerde, toen hij uit eerbied voor de sabbat ter dood veroordeeld werd en slechts vroeg te wachten met de terechtstelling tot na de eerste flonkering der sterren. Zoals Engeland in 1940 onder Churchill alleen vocht en de rest der wereld redde. Zo moeten wij ook vechten overal, om te overwinnen.

Gij, Joden van Curaçao, afstammelingen van priesters en profeten, hebt hierin uw taak te vervullen, waarmede de Heer Stone zijn lezing eindigde.

Velen gaven hierop hun namen op voor contributies van het Palestina Opbouw Fonds, waarna men nog tot ongeveer 23 uur bleef napraten.

DANKBETUIGING.

Na groote dankbaarheid aan Heilige FILOMENA betuig ik langs deze weg mijn welgemeende dank aan den Wel.Ed. Zeergel. Heer Dr. v.d. SAR, voor de genezing van mijn dochter. Aan het verplegend personeel van het St. Elizabeth Gasthuis en in het bizonder Zuster ROGERIA mijn oprechte dank voor de liefdevolle verpleging.

R. C. W. Chatlein.
E. M. Chatlein.
J. A. Chatlein.
E. D. Chatlein.
A. M. Chatlein.

2—2

HET CARAIBISCH LABORATORIUM—V.

Het Nut van Openbare Critiek.

Nederland gaat voor.

Nadat de Engelsen deze maatregelen genomen hadden om de wapens van de ontevredenheid af te weren, zouden ze de Westindische politici hebben kunnen laten voortdobberen zonder tot grote veranderingen te komen, wanneer de Noordamerikaanse invloed er niet was geweest, welke invloed zich na 1940 in sterkere mate liet gelden. Het voornaamste werktuig van de Noordamerikaanse druk was de openbare critiek op de Engelse koloniale politiek in de Verenigde Staten.

Grote maat van zelfbestuur op Jamaica.

De Westindische politici hebben goed gebruik gemaakt van het werktuig, dat wij hen in handen hebben gegeven; en dit, tezamen met andere factoren, welke zich naar hetzelfde einddoel richtten, had het verkrijgen van gewichtige politieke concessies tengevolge. Feitelijk hebben de bewoners van Jamaica in de vorige lente zo veel zelfbestuur gekregen door een nieuwe constitutie, dat zij er nog een beetje beduusd van zijn.

Zelfs de meest agressieve werkers voor zelfbestuur geven toe dat zij nu ongeveer al het zelfbestuur hebben gekregen, dat zij voorlopig kunnen hanteren.

Ook Trinidad kreeg een nieuwe constitutie.

De bewoners van Trinidad bevinden zich in dezelfde positie. In 1941 kregen zij een nieuwe Constitutie, waarbij gekozen leden de meerderheid in de Wetgevende Raad vormen. Thans wordt aandacht geschonken aan de vraag betreffende het stemgerechtigd zijn en om de vereisten voor lid van de Wetgevende Raad te verlagen. Als men let op de historische kruising van de rassen, de politieke onrijpheid, de culturele verwarring en sociale onvastheid van Trinidad, waar politieke onverschilligheid en ongeschiktheid naast elkaar gaan, dan zullen weinig locale leiders zeggen, dat Trinidad rukt aan zijn politieke boeien.

Blanke overheersing op Barbados is voorbij.

Weinigen zullen zeggen, dat de grotere politieke vrijheid, waarover men nu denkt, verwelkomd zal worden door de massa of door verantwoordelijke burgers, blank of gekleurd. Zelfs op Barbados, dat gedurende 300 jaar bestuurd werd door de locale blanke minderheid, wordt een grote verandering verwacht. De Wetgevende Vergadering, welke geheel gekozen wordt, overweegt sinds korte tijd onder druk van Londen en den Gouverneur, Sir Henry Gratten Brushe, een herziening van de verkiezingswet, teneinde stemrecht te geven aan het grootste deel van de mannelijke bevolking en de vereisten omtrent het bekleden van beroepen, omtrent het hebben van eigendommen en omtrent inkomsten, aanzienlijk te verlagen. Dit zou in één streek Barbados van een van de meest bekrompene tot een van de modernste Engelse Westindische koloniën uit het oogpunt van zelfbestuur maken.

Op de kleinere Engelse suikereilanden in de Caraïbische Zee heeft men niet aangedrongen op brede constitutionele herzieningen. Daar deze eilanden zo klein zijn, waren hun problemen te vergelijken met die van een gemeente, en plaatselijke talenten zijn, ongeacht hun kleur, ten volle benut bij de staatkunde en het bestuur. Slechts op Bermuda en de Bahamas — Kroon-kolonies met haar eigen constitutie — heeft de leidende blanke minderheid geweigerd het toegeven aan de nieuwe ideeën te overwegen en schijnt zij met succes tegenstand te bieden aan de voorstellen, die Londen heeft gedaan.

Nederland hoorde U.S.A.-critiek op Engeland en deed wijs.

Intussentijd hebben de Nederlanders, profiterend van de concentratie van de Noordamerikaanse critiek op de Engelse koloniale politiek, het ijzer gesmeed terwijl het heet was. De Nederlandse Regering in Londen heeft bekend gemaakt, dat na de oorlog het Nederlandse Rijk zal worden gereorganiseerd in vier eenheden van dezelfde rangorde: Nederland in Europa, Nederlands Oost-Indië, Suriname en Nederlands West-Indië (Curaçao, Aruba, Bonaire en de eilandjes Saba, St. Maarten en St. Eustatius) 1). Elke eenheid zal vermoedelijk zelfregerend worden voor de locale zaken en alle vier zullen deel nemen in een centraal Nederlands Parlement, dat de grotere zaken betreffende defensie en buitenland behandelt. Het voornaamste doel van dit voorstel is klaarblijkelijk critiek te voorkomen.

Nergens in West-Indië vindt men dus een afhankelijk volk, dat de banden van politiek toezicht door een vreemde macht wil verbreken. Westindiërs zijn realisten; zij weten dat hun voornaamste problemen in de eerste plaats van economische en in de tweede plaats van culturele aard zijn en dat politieke onafhankelijkheid deze, verre van hun voornaamste problemen op te lossen, erger zou maken. Een vooruitstrevend politicus kan nooit minder zelfbestuur aannemen dan hem wordt aangeboden; en hij kan er toe genoodzaakt zijn voor meer te ageren. Maar in het Caraïbische gebied vragen de volksleiders zich nu af of zij hun tegenwoordige macht met wijsheid zullen kunnen benutten.

1) Deze benaming is een uitvinding van Jones; onder West-Indië wordt bij ons steeds Suriname en Curaçao verstaan. Dat de dubbelzinnige naam Curaçao verwarrend werkt is al vaker betoogd. — Redactie.

De grens van Noordamerikaanse invloed is bereikt.

Tot nu toe is de politieke invloed van de Verenigde Staten op het Caraïbische gebied waarschijnlijk gunstig geweest. Maar het is duidelijk, dat er een grens is aan het nut van onze edelmoedige ingevingen en onze onverantwoordelijke voorstellen aan mogendheden, die verantwoordelijk zijn voor afhankelijke volken; en in het Caraïbische gebied is deze grens zo ongeveer bereikt. Te veel gepraat over het eindigen van het koloniale systeem brengt de harde realiteiten op de achtergrond, de vele tientallen jaren van geduldig, kostbaar werk dat de koloniale mogendheden moeten verrichten om een geschikte basis op economisch en opvoedkundig gebied te leggen, waarop volken, zonder ervaring in de politiek, alleen kunnen staan. Het laat zich denken, dat tenzij de Noordamerikanen in de toekomst meer inzicht in en begrip van de koloniale problemen tonen, zij de halve wereld in opstand laten komen, zonder de middelen om hun brood of vrijheid te geven.

WIJ ONTVINGEN.

De firma S. E. L. Maduro & Sons zond ons enkele prachtige kalenders en reclameplaten van de door haar vertegenwoordigde lucht- en scheepvaartmaatschappijen, voornamelijk Pan American World Airways en Grace Line. De kalender van de P.A.A. is vooral een kunststuk met de mooie gezichten en landkaarten, die elkaar bij de 12 maanden van het jaar afwisselen. Onze hartelijke dank voor deze schone gave.

The Judgment of Nations, door **Christopher Dawson,** uitgegeven door Sheed & Ward, New York. $ 2,50 (in voorraad bij de St. Augustinus-boekhandel).

Vele scribenten menen dat thans het ogenblik gekomen is om door in troebel water te vissen hun slag te slaan. Zij schrijven even een boek over de wereld-hervorming. Wat de verkoop hunner boeken betreft hebben zij doorgaans het meeste succes, die met een zekere journalistieke handigheid een aantal voze zinnen schrijven zonder veel inhoud en vooral zonder dat er veel denken aan is vooraf gegaan, maar waarin zij eerder door de heftigheid hunner woorden dan door het geweld hunner hersenen bestaande toestanden aanvallen en de toekomst-utopieën schilderen naar de vaak zo vlakke inhoud onzer wereldleidsheden. Christopher Dawson is hierop een welkome uitzondering met het boek dat wij hierboven noemden. Met gans zijn ziel wortelt hij in de Westerse beschaving, welke het synoniem van de Christelijke wereldorde is. Dat hierin fouten geslopen zijn, betwist hem niemand, dat die dus verbeterd worden, maar niet dat nu met het badwater ook het kind weggeworpen moet worden in de sloot der wereld-revolutie, is Dawsons stelling. Met kundige handen volgt hij de traditie en de historie, niet door die te verdraaien naar politieke opportuniteit, welke zich immer vastklemt aan de buitenkant, der geschiedenis, maar aan de grote diepere achtergrond, aan welke men niet ontkomen kan. En in deze wereld ziet hij de Christenen, die in de wereld zijn, wat de ziel in het lichaam is. In geen enkel opzicht is Europa één, physiek is het slechts een uitloper van Azië, naar de rassen is het een chaos waarin alles dooreen leeft, cultureel is het trefpunt van de meest uiteenlopende culturen geweest. Het formele punt van Europa's eenheid is geestelijk. Europa is het Christendom, het was de Christelijke samenleving. Ketterijen en schisma's zijn gekomen, die Dawson — en terecht — alle sociologisch noemt in hun diepste oorzaak. Terugkeer tot de eenheid zal moeilijk zijn, maar zij die geloven wanhopen niet. Zeer juist is de opmerking, dat voor den gemiddelden Protestant het catholicisme niet het catholicisme van St. Thomas e.d. is, maar van Jan en alleman die „de beelden van de Madonna vereren en doen wat hun priesters hun voorschrijven. Hetzelfde geldt van den gemiddelden katholiek, mutatis mutandis". Er is een groot cultureel schisma tussen Noord en Zuid-Europa hetwelk er ook geweest zou zijn, als er nooit Christendom geweest was, maar welk culturele schisma, nu het er eenmaal is, zich openbaart in godsdienstige vormen.

Het zou aanbeveling verdienen indien onze politici, die straks de wereld gaan hervormen naar de maatstaven van militaire of economische krachten, eerst kennis namen van wat denkers geschreven hebben. Men heeft Jacques Maritain, die op zo wonderdiepe wijze de grondslagen onzer samenleving heeft uitgemeten. Thans heeft men den niet minder vruchtbaren geest Christopher Dawson, wiens boek wij ook op de Curaçaose eilanden ruim verspreid zouden willen zien.

Journalistiek Leven in Curaçao.

44.

Dat Curaçao achter bleef was vreemd, vooral omdat Curaçao er financieel heel wat beter voor stond dan Suriname. Van de Westindische bladen blijft gelden, dat een behoorlijke Nederlandse berichtendienst zonder hulp van het gouvernement onmogelijk is.

De bladen kunnen zo iets eenvoudig niet betalen. De oplage moet te klein blijven als gevolg van talenverdeeldheid en verschil van ontwikkelingspeil der bevolkingsgroepen, welke factoren de Pers als geheel versnipperen en grote oplagen onmogelijk maken. Daar komt nog bij, dat het om talloze redenen onmogelijk is anders dan een fractie van de abonnementen te innen (de rest gaat gewoon verloren). Reeds hiervoor is erop gewezen hoe alleen bladen, waar een of andere macht achter stond op den duur bleven bestaan, dit geldt temeer voor de dagbladen, die zich op de dure telegraphische nieuwsagentschappen moeten abonneren. Als men bijvoorbeeld een land als Haïti hiermede vergelijkt, dan ziet men dat de dagbladen daar dan ook practisch geen dagelijks nieuws publiceren, dan wat zij hier en daar uit de lucht opvangen. Een gouvernement dat het belang der Pers inziet, helpt dus, al is het gevaar van overheidsinvloed op het nieuws niet denkbeeldig.

De C.P.I.M. is de eerste die het belang van nationaal nieuws inziet.

De Curaçaose Petroleum Industrie Maatschappij deed toen na 1929 waarin het gouvernement te kort schoot. De C.P.I.M. beschikte over geld en had bovendien eigen telegrafisten. Het kocht de Aneta-berichten en verspreidde ze aanvankelijk enkele malen per week, later dagelijks onder de employees van de C.P.I.M. en C.S.M.: door middel van de bovengenoemde dagelijkse bijlage van De Emmabode, de Gratis Nieuwsberichten van De Emmabode.

Vanzelfsprekend werd dit bulletin alleen in Emmastad, waar de Olie-mensen wonen, verspreid. De C.P.I.M.-directie deed dit terwille van haar employees en hoe vervelend het ook was, dat Willemstad en de rest van het staatsdeel van nieuws verstoken bleven, er viel op de handelwijze van de C.P.I.M., die uit eigen zak alles financierde inderdaad niets aan te merken. Dan had het gouvernement van Curaçao het zoveel wijzere beleid van Suriname maar moeten volgen, hetgeen ongetwijfeld de geschiedenis van de Nederlandse dagbladpers op Curaçao volkomen anders zou hebben doen verlopen. Nu ontstond er een aantal complicaties, die helaas vele conflicten ten gevolge hadden.

Dagbladpogingen van de Amigoe di Curaçao in 1929 niet gelukt.

Ongeveer tegelijkertijd, ook in 1929, zag de toenmalige redacteur van het Nederlandse weekblad Amigoe di Curaçao, Pater Petrus I. Verriet O.P. (de huidige kerkvoogd) eveneens het belang in van een Nederlands dagblad op Curaçao, waar immers zowel in Emmastad en Willemstad onder de namen van employees en ambtenaren een enorm aantal Europese Nederlanders zich hadden gevestigd. In dit jaar 1929 deed Redacteur Verriet dan ook pogingen om van de Amigoe di Curaçao een dagblad te maken. Aan Radio-Holland, die hier de Aneta-berichten verkocht, werd een prijsopgave gevraagd. Het bleek dat Radio-Holland hier niet zoals in Suriname 600 gld. per jaar, maar 400 gld. per maand voor dezelfde Aneta-berichten vroeg, waarbij de gegadigde dan zelf nog voor de telegrafisten moest zorgen!

Gouverneur Bartholomeus W. T. van Slobbe (1930-1936) zag wel in, dat dit een onhoudbare toestand was en gedurende zijn verblijf in Nederland in 1933 werden door hem pogingen in het werk gesteld om in de voorziening van het Nederlandse nieuws — dat in een overzees gebied uit nationaal oogpunt nog zoveel belangrijker is dan in het moederland zelf — verbetering te brengen. Deze besprekingen van Van Slobbe hadden ten gevolge, dat de C.P.I.M. zou zorgen, dat ook buiten Emmastad — het olie-gebied — deze berichten zouden worden verspreid.

Eerste poging der C.P.I.M om een vrij blad te financieren.

Omstreeks deze tijd heeft de C.P.I.M.-directie contact gezocht met den toenmaligen redacteur van de Amigoe di Curaçao, Pater M. Hulsman O.P., wien verzocht werd tegen financiële steun van de C.P.I.M. van de Amigoe di Curaçao een dagblad te maken, waarvan dan een bepaald aantal exemplaren aan de C.P.I.M. moest worden geleverd. Door een tussenkomende ziekte van Redacteur Hulsman is daarvan niets gekomen. Pater Hulsman ging naar Nederland en voerde ook daar weer besprekingen met Aneta, zocht contact met de Maasbode e.d.

Een Nederlands dagblad te Willemstad.

Inmiddels deed zich op Curaçao de eerste complicatie van een reeks van vier voor. Op 30 Januari 1934 verscheen in Willemstad het eerste nummer van **De Curaçaosche Volkskrant** (nr. 126), „avondblad voor het gebiedsdeel Curaçao", geheel in het Nederlands gesteld. Initiatiefnemer van dit blad was de te vroeg overleden Otto Cras, stichter van de Tipografia Mercantil aan de Kerkstraat 10, waaruit in 1939 Drukkerij De Stad N.V. (P. Piët) ontstond. Cras was een volkskind en door zijn energie wist hij niet alleen zijn drukkerij een der beste van het eiland te maken, maar bovendien was hij bekend met de noden van het volk, weshalve hij besloot een dagblad uit te geven om de belangen van het volkskind voor te staan. Men vergete niet, dat het Curaçao van 1934 niet hetzelfde was als van 1944. Deze tien jaren hebben veel veranderd, sociale maatregelen zijn ingevoerd, de middenstander heeft een beter bestaan. In het inleidend woord van het eerste nummer van De Curaçaosche Volkskrant van 30 Januari 1934 worden doelstelling en streven als volgt geformuleerd:

Uit „nachtenlang peinzen" ontstond Curaçao's eerste dagblad in het Nederlands.

„De Curaçaosche Volkskrant wil door weergeving van gezonde volksgedachten, een sterke volkswil in het leven roepen, zo zeer nodig in de toekomst wanneer wij voor de stembus zullen staan. Ons blad zij naast een informatieblad, ook een blad van opinie". Verder schreef het ietwat hoogdravend, maar vol idealisme: „...... moeten wij onze grote voldoening uiten bij deze eerste stap op het wijde pad van de journalistiek. Immers deze is de verwezenlijking van onze innigste idealen, van al ons peinzen, van al ons streven... nachten hebben wij erover zitten peinzen......"

Wordt vervolgd.